

Primele titluri din colecția

CĂRȚILE DE AUR

ALE COPILĂRIEI

1	<i>Micul Prinț</i>
Antoine de Saint-Exupéry	7+
2	<i>Matilda</i>
Roald Dahl	8+
3	<i>Insula Delfinilor Albaștri</i>
Scott O'Dell	10+
4	<i>Emil și detectivii</i>
Erich Kästner	8+
5	<i>Tabăra</i>
Louis Sachar	12+
6	<i>Jim Năsturel și Lukas,
mecanicul de locomotivă</i>
Michael Ende	10+
7	<i>Minunata călătorie
a lui Nils Holgersson prin Suedia</i>
Selma Lagerlöf	7+
8	<i>Yama fantomă</i>
Norton Juster	12+
9	<i>Toporișca</i>
Gary Paulsen	12+
10	<i>Pulbere de stele</i>
Neil Gaiman	12+

MICHAEL ENDE

JIM NĂSTUREL

ȘI LUKAS, MECANICUL DE LOCOMOTIVĂ

Traducere din germană
de Dragoș Dinulescu

ARTHUR

CAPITOLUL ÎNTÂI	
În care începe povestea.	5
CAPITOLUL AL DOILEA	
În care sosește un pachet misterios	11
CAPITOLUL AL TREILEA	
În care e cât pe aci să se ia o hotărâre nefericită, cu care Jim nu e de acord.	21
CAPITOLUL AL PATRULEA	
În care o corabie cu totul și cu totul ciudată pornește pe ape, iar Lukas își dă seama că se poate bizui pe Jim Năsturel	31
CAPITOLUL AL CINCILEA	
În care ia sfârșit călătoria pe apă, iar Jim zărește copacii străvezii	39
CAPITOLUL AL ȘASELEA	
În care o căpățână mare și gălbejită aduce numai necazuri	47
CAPITOLUL AL ȘAPTELEA	
În care Emma ar trebui să facă pe caruselul, iar cei doi prieteni ajung să cunoască un strănepot din partea locului	56
CAPITOLUL AL OPTULEA	
În care Lukas și Jim dau peste niște inscripții misterioase.	67

CAPITOLUL AL NOUĂLEA

În care își face apariția un circ și cineva urzește
câteva planuri mârșave împotriva lui Jim și
a lui Lukas 76

CAPITOLUL AL ZECELEA

În care pe Lukas și pe Jim îi pasc mari primejdii. . . . 83

CAPITOLUL AL UNSPREZECELEA

În care, pe neașteptate, Jim Năsturel află
taina vieții sale 99

CAPITOLUL AL DOISPREZECELEA

În care începe călătoria în necunoscut,
iar cei doi prieteni zăresc Cununa Lumii 114

CAPITOLUL AL TREISPREZECELEA

În care vocile din Valea Amurgului prind viață . . . 121

CAPITOLUL AL PAISPREZECELEA

În care Lukas e nevoit a recunoaște că
fără micul său prieten, Jim, ar fi fost pierdut 130

CAPITOLUL AL CINCISPREZECELEA

În care călătorii ajung într-un extraordinar
tărâm de vis, în care dau de o urmă teribilă 142

CAPITOLUL AL ȘAISPREZECELEA

În care Jim Năsturel trece printr-o
grea încercare 157

CAPITOLUL AL ȘAPTESPREZECELEA

În care Uriașul Părelnic explică felul lui de-a fi
și se arată recunoscător. 166

CAPITOLUL AL OPTSPREZECELEA

În care călătorii se despart de Uriașul Părelnic și,
trezindu-se față în față cu Gura Morții,
nu-și pot vedea mai departe de drum 174

CAPITOLUL AL NOUĂSPREZECELEA

În care Lukas și Jim repară un vulcan mititel,
iar Emma capătă o nouă înfățișare 184

CAPITOLUL AL DOUĂZECILEA

În care un dragon de spiță veche o invită pe
Emma la o plimbare pe înserat 202

CAPITOLUL AL DOUĂZECI ȘI UNULEA

În care Jim și Lukas ajung la o școală din
Kummerland. 210

CAPITOLUL AL DOUĂZECI ȘI DOILEA

În care călătorii ajung sub pământ și se bucură
la vederea multor minunății 232

CAPITOLUL AL DOUĂZECI ȘI TREILEA

În care prințesa din Mandala își spune povestea,
iar Jim își iese din sărite din pricina ei 244

CAPITOLUL AL DOUĂZECI ȘI PATRULEA

În care Emma primește o decorație aleasă,
iar călătorii au parte de un mic dejun
îndestulător și cu totul deosebit 259

CAPITOLUL AL DOUĂZECI ȘI CINCILEA

În care doamna Mahl Zahn își ia rămas-bun,
iar din Lummerland sosește o scrisoare. 274

CAPITOLUL AL DOUĂZECI ȘI ȘASELEA

În care copiii își iau rămas-bun
și este prinsă insula rătăcitoare 288

CAPITOLUL AL DOUĂZECI ȘI ȘAPTELEA

În care este sărbătorită logodna, iar cartea
se sfârșește cu o surpriză nemaipomenită 300

Cunoscutul scriitor german **Michael Ende** (12 nov. 1929 – 28 aug. 1995), devenit celebru mai ales prin romanele sale pentru copii, a fost, de asemenea, actor, critic de film (la radiodifuziunea bavareză) și autor dramatic.

Este fiul artistului plastic Edgar Ende, cu care a avut o relație tensionată, marcată de scurte momente de reconciliere.

După ce este respins de mai multe edituri, primul roman al lui Ende, *Jim Năsturel și Lukas, mecanicul de locomotivă*, apare, în 1960, la editura Thienemann din Stuttgart, urmat, în 1962, de cea de-a doua parte a cărții, *Jim Năsturel și cei 13 sălbatici*. Ideile și tematica celor două cărți contrastează cu ideologia rasistă a evoluției, promovată în Germania celui de-al Treilea Reich, în care a copilărit Ende.

Din 1970, Ende se stabilește la Roma împreună cu soția sa, Ingeborg Hoffmann. În 1973 îi este publicat, în Germania, romanul *Momo*, la care a lucrat timp de șase ani; acesta va fi tradus în peste 30 de limbi.

În 1979 apare romanul *Povestea fără sfârșit*, „o carte pentru copii, potrivită și pentru adulți“ și „o carte pentru adulți, potrivită și pentru copii“, după cum a numit-o critica. *Povestea fără sfârșit* este ecranizată în 1983, dar Ende consideră filmul un produs strict comercial, care s-a îndepărtat mult de romanul său; a urmat un proces pe care scriitorul l-a pierdut. În 1986, romanul *Momo* a fost, la rândul său, ecranizat; de această dată, autorul s-a arătat destul de mulțumit de film.

În 1985, după moartea lui Ingeborg, Ende se întoarce în Germania. Aici se recăsătorește, în 1989, cu traducătoarea japoneză a cărților sale, Mariko Sato.

CAPITOLUL ÎNTÂI

În care începe povestea

Țara în care trăia Lukas, mecanicul de locomotivă, se numea Lummerland și era una tare mică.

Era chiar neînchipuit de mică, mai ales dacă am compara-o cu oricare altă țară, să zicem cu Germania, cu toate țările Africii la un loc sau cu China. Era cam de vreo două ori mai întinsă decât o sufragerie de-a noastră și, în cea mai mare parte, era acoperită de un munte cu două creste, una mai semeță, iar cealaltă ceva mai mărunțică.

De-a lungul și de-a latul muntelui ăștia șerpuiau o sumedenie de drumuri, întinse peste felurite poduri și prin nenumărate trecători. În afara drumurilor, mai era o șină de cale ferată, destul de întortocheată și ea, ascunsă vederii în cinci locuri, prin tot atâtea tuneluri, și ajungând până pe cele două creste ale muntelui.

Însă în Lummerland erau și niște case. Cum altfel! Ce-i drept, erau doar două la număr: una așa, ca toate casele, iar cealaltă, cu o prăvălie la parter. Pe lângă ele, mai puneți la socoteală și o gară mică, proptită la poalele muntelui, în care locuia Lukas, mecanicul de locomotivă. Asta în timp ce sus, pe munte, prins între cele două creste, se înălța un castel.

După cum e lesne de văzut, țara asta, Lummerland, era destul de plină, iar de încăput nu prea aveau cum să încapă multe în ea.

Poate că ar merita să mai spunem că trebuia să umbli cu mare băgare de seamă prin așa o țară, căci numai să fi pășit dincolo de granițele ei și îndată te-ai fi ales cu picioarele murate binișor. La urma urmelor, Lummerland nu era decât o insulă.

Iar insula asta fusese aruncată taman în mijlocul oceanului nemărginit, ale cărui valuri, și cele mari și cele mici, se spărgeau zi și noapte de granițele țării. E adevărat că apele astea se mai potoleau câteodată, iar pe întinderea lor, netedă și lucioasă, se oglindeau pe rând, noaptea și ziua, luna și soarele. Și, de fiecare dată când se întâmpla așa ceva, totul în jur arăta deosebit de frumos, sărbătorec chiar. Astea erau clipele de care profita și Lukas, mecanicul de locomotivă, care venea pe plajă, se întindea pe acolo, pe undeva, și se bucura de priveliște. Nimeni nu putea să spună de ce se numea insula asta Lummerland și nu altfel. Singura speranță rămânea ca, într-o zi, cineva să se apuce serios de treabă și să cerceteze și amănuntul ăsta.

Cum spuneam, în țara asta locuia Lukas, mecanicul de locomotivă, cu locomotiva lui. Acesteia îi zicea Emma și era o locomotivă tare destoinică, chiar dacă un pic de modă veche, căci era o locomotivă cu tender*. Ceea ce deranja mai mult la ea era poate faptul că era puțin cam pântecoasă.

* Tip de locomotivă la care nu mai trebuie atașat un vagon pentru depozitarea și transportul combustibilului și al apei (tender), fiind prevăzută din construcție cu așa ceva.

Acum, sigur că oricine poate să vină și să întrebe: la ce bun o locomotivă ca asta într-o țară atât de mică?

Păi, orice mecanic de locomotivă are neapărat nevoie și de o locomotivă, căci altfel ce-ar mai conduce? Vreun lift? Ei, dacă ar fi așa, nici nu s-ar mai chema mecanic de locomotivă, ci mecanic de lift. Cât despre mecanicii de locomotivă, aceștia nu-și doresc să fie altceva decât mecanici de locomotivă. Atât și nimic mai mult. Ca să nu mai spun că în Lummerland nici nu se găsea vreun lift.

Lukas, mecanicul de locomotivă, era mic de stat, plinut și îl interesa prea puțin faptul că cineva i-ar fi găsit sau nu vreun rost locomotivei lui. Purta o șapcă cu cozoroc și o salopetă. Ochii îi erau la fel de albaștri cum e cerul senin, de vreme bună, de deasupra insulei Lummerland. Fața și mâinile îi erau însă aproape pline de negreală de la ulei și de la funingine. Și, chiar dacă se spăla zi de zi cu un săpun special pentru mecanicii de locomotivă, nu reușea să înlăture chiar așa de bine toată funinginea. Și asta pentru că funinginea îi intrase adânc sub piele în toți anii în care, zi de zi, Lukas se umplea iar și iar de negreală. Când râdea – și râdea destul de des –, între buze îi răsăreau o mândrețe de dinți albi și strălucitori, cu care se și încumeta să spargă orice nucă sau alună. În plus, în urechea stângă, Lukas purta un cerceș de aur și mai mereu îl vedeai pufăind dintr-o pipă mare, înfiptă în colțul gurii.

Chiar dacă Lukas nu era cine știe ce munte de om, avea totuși niște puteri, așa, mai deosebite. De exemplu, dacă voia, putea să îndoiaie o bară de fier, înnodând-o într-o fundă. Atât că nimeni nu știa prea bine cât de puternic era Lukas, fiindcă lui îi plăceau liniștea și traiul pașnic, iar puterea nu trebuise să și-o pună niciodată la încercare.

În afară de asta, așa, în particular, Lukas era și puțin artist. Un artist al scuipatului, căci nimerea atât de bine flacăra unui chibrit aprins de la o distanță de vreo trei metri și jumătate, de ajungea s-o și stingă. Și asta încă nu era nimic. Se mai pricepea el la încă un lucru, unul pe care nimeni de pe lumea asta nu l-ar fi putut face: să scuipe în buclă.

În fiecare zi, Lukas își conducea locomotiva de câteva ori de-a lungul șinei șerpuite de cale ferată, trecând prin cele cinci tuneluri, dintr-un capăt al insulei în celălalt și înapoi, fără ca vreodată să i se întâmple ceva demn de luat în seamă. Emma pur și simplu pufăia și șuiera de plăcere. Iar uneori putea fi auzit chiar și Lukas fluierând încetșor un cântecel, așa, ca pentru el, de se ajungea până la urmă să-l șuiere în duet cu locomotiva, un lucru care devenea tare amuzant. Și asta mai cu seamă când treceau prin câte un tunel, căci acolo cântarea lor răsuna, nu glumă.

În afara lui Lukas și a Emmei, în Lummerland mai locuiau câțiva oameni. Cum ar fi regele, cel care domnea peste întreaga țară și trăia în castelul înghesuit între cele două creste ale muntelui. Se numea Alfons al XII-lea Fără un Sfert, pentru că se și născuse la ora douăsprezece fără un sfert. Despre el se putea spune liniștit că era un conducător destul de bun. Oricum, nimeni nu putea spune despre el că ar fi avut vreo meteahnă, pentru că, în definitiv, nu prea putea să spună nimeni absolut nimic despre el.

De cele mai multe ori, era la castel, de unde – purtând coroana pe cap, înfășurat într-un halat din mătase roșie și cu picioarele înfipite în niște papuci de casă, cu model scoțian – dădea mereu telefoane. Iar pentru o asemenea îndeletnicire avea și un telefon impunător, tot numai din aur.

Regele Alfons al XII-lea Fără un Sfert avea doi supuși, dar asta doar așa, dacă nu-l punem la socoteală și pe Lukas care, de fapt, nu era un supus adevărat, ci un mecanic de locomotivă.

Unul dintre supuși era un domn pe nume Ärmel, care mai tot timpul putea fi văzut plimbându-se cu o pălărie din acelea tari pe cap, numită gambetă, și cu o umbrelă strânsă și aninată de braț. El era cel care locuia în casa cea obișnuită, ca toate casele, și, lucru mai puțin important în Lummerland, trăia fără să aibă vreo ocupație deosebită. Se plimba doar și, ce mai încoace și-ncolo, era și el prin preajmă. Era de meserie supus și fusese învățat să se lase condus. Uneori mai deschidea și umbrela pe care o tot căra cu el, dar asta se întâmpla numai când îl prindea vreo ploaie. Și adevărul e că despre domnul Ärmel nici nu se mai poate spune mare lucru.

Cel de-al doilea supus era o doamnă, una cu totul și cu totul de treabă. Chiar dacă plinuță, chiar grăsuță binișor, nu se putea spune despre ea că ar fi fost cât Emma, locomotiva. Era roșie în obraji, de parcă ar fi purtat pe față două mere roșii și se numea doamna Waas, cu doi a. Se prea poate ca vreun strămoș de-al ei să fi fost ceva mai împleticit la limbă, lungindu-și numele atunci când și-l spunea, ceea ce-i făcuse pe oameni să-l spună și să-l scrie pur și simplu așa cum îl auzeau pe el că și-l rostește. Și uite așa îi și rămăsese.

Doamna Waas locuia în cea de-a două casă de pe insulă, cea cu o prăvălie la parter, de unde puteai cumpăra tot soiul de lucruri utile: gumă de mestecat, ziare, șireturi pentru ghete și pantofi, lapte, suporturi pentru încălțăminte din casă, unt, spanac, ferăstraie, zahăr, sare, baterii pentru

lanterne, ascuțitori pentru creioane, portofele în formă de pantaloni scurți, bombonele mici și colorate, amintiri de vacanță, lipici universal... Pe scurt, de toate!

Ce-i drept, amintirile de vacanță nu fuseseră aproape niciodată cumpărate, fiindcă nici picior de călător nu călcase prin Lummerland. Noroc cu domnul Ārmel care mai cumpăra din când în când câte una, așa, mai mult din politețe și pentru că tot erau lucrurile astea destul de ieftine, fiindcă altfel nici vorbă să aibă nevoie de ele. De ocaziile astea profita și el ca să mai stea puțin la taifas cu doamna Waas.

Ah, și să nu uit: regele nu putea fi văzut decât în zilele de sărbătoare, în celelalte fiind ocupat mai tot timpul cu treburile domnitului. Altfel stăteau lucrurile în zilele nelucrătoare, când, exact la douăsprezece fără un sfert, se ițea în dreptul ferestrei, de unde făcea prietenos cu mâna. Āsta era și momentul când supușii săi se bucurau și ei, aruncând cu pălăriile în sus, iar Lukas o lăsa pe Emma lui să șuiere voioasă. Sărbătoarea continua cu servitul înghețatei de vanilie. Āsta în zilele obișnuite de sărbătoare, pentru că în cele speciale aveau la masă chiar înghețată de căpșuni. Înghețata era comandată de rege tocmai la doamna Waas, recunoscută pentru măiestria în prepararea înghețatei.

Una peste alta, viața era liniștită și fericită pe insula Lummerland, dar asta n-a ținut decât până într-o bună zi... Așa, și, de fapt, cu asta chiar începe adevărata noastră poveste.

CAPITOLUL AL DOILEA

*În care sosește
un pachet misterios*

Într-o bună zi, vaporul poștal acostă la țărmul insulei Lummerland și din el sări poștașul, ținând la subraț un pachet măricel.

— Locuiește cumva pe aici o anumită doamnă Mahlzahn sau cam așa ceva? întrebă poștașul, luându-și o mutră din acelea, oficiale, ceea ce, din câte se știa, nu-i stătea în fire.

Și, slavă Domnului, nu era prima dată când aducea poșta în Lummerland!

Lukas o privi pe Emma, locomotiva se zgâi și ea la cei doi supuși, doamna Waas și domnul Ārmel schimbară între ei o privire și până și regele se iți la fereastra castelului său, aruncând o privire, cu toate că nu era nici zi de sărbătoare și nici măcar ora nu era douăsprezece fără un sfert.

— Dragă domnule poștaș, rosti regele, cu ceva reproș în glas, de ani de zile treci pe aici și ne aduci poșta. Mă cunoști foarte bine atât pe mine, cât și pe supușii mei și uite că ne trezim acum că ne întrebi dacă locuiește pe aici o doamnă Mahlzahn sau cam așa ceva!

— Dar, vă rog, Maiestate, răspunse poștașul, citiți și Înălțimea Voastră!

Și zicând acestea, poștașul porni să urce muntele în fugă, către castel. Odată ajuns acolo, îi întinse regelui, prin fereastră, pachetul pe care-l purtase tot timpul la subraț.

Pe pachet stătea scrisă următoarea adresă:

~~dom DoAmNEy~~
~~N MAIZaAn din~~
În YUMmRIAnT
sTrAdA veche 133
Etajul TreI, pe stânga.

Regele se chinui să deslușească adresa, după care își puse pe nas ochelarii și se apucă s-o citească pentru a doua oară. Și, fiindcă mare lucru nu pricepu nici de data asta, scutură din cap neputincios și le vorbi supușilor săi:

— Într-adevăr, pur și simplu mi-e greu să înțeleg ceva. Cu toate astea, scrie aici negru pe alb.

— Ce anume? întrebă Lukas.

Încurcat rău de tot cum se afla, regele își mai așează o dată ochelarii pe nas și spuse:

— Ei bine, ascultați și voi, supuși ai mei, cum sună adresa asta!

Și le-o citi cu glas tare, pe cât de bine se pricepu el.

— Ciudată adresă! comentă domnul Ärmel, de cum termină regele cu cititul.

— Da, rosti și poștașul, îmbufnat. Abia dacă înțelegi ceva din ea, cu câte greșeli a fost scrisă. Așa ceva nu ne pică

deloc bine nouă, poștașilor. Și nici măcar nu știm cine a putut să scrie în halul ăsta!

Regele întorse pachetul pe dos, căutând numele și adresa expeditorului.

— Aici n-am găsit decât un 13, scris ceva mai mare, anunță el, privindu-i neputincios pe poștaș și pe supuși.

— Foarte ciudat! interveni domnul Ärmel.

— Acum, rosti regele, cu hotărâre în glas, ciudat sau nu, LuMMRIanT nu poate să însemne decât Lummerland! Și nu ne-a mai rămas decât să admitem că unul dintre noi trebuie să fie doamna Mahl Zahn sau cam așa ceva.

Mulțumit de hotărârile luate, regele își culese ochelarii de pe nas și-și tamponă fruntea cu batista lui de mătase, ștergându-și astfel broboanele de sudoare care se îngrămădiseră acolo cât timp încercase să-i dea de rost întâmplării.

— Bine, dar, se băgă în vorbă și doamna Waas, nicăieri pe insula noastră nu e vreo clădire cu trei etaje.

— Ce-i drept, asta e foarte adevărat, spuse regele.

— Și nici nu avem vreo stradă veche, adăugă domnul Ärmel.

— Din păcate, și asta este tot așa de adevărat, spuse regele, suspinând în ciudat.

— Ca să nu mai vorbim de numărul 133 care, nici el, nu există, adăugă Lukas, împingându-și șapca pe ceafă. Aș fi știut și eu mai bine ca oricine, fiindcă, dacă nici eu nu umblu toată ziua pe insula asta, în sus și în jos, nu știu zău cine.

— Bizar! murmură regele, dând din cap gânditor.

Ceea ce-i făcu și pe supuși să-și clatine capetele și să murmure în cor:

— Bizar!